

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 97 (2659) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 április 30

Lezajlott Biharvármegye törvényhatóságának rendes félévi közgyűlése

Ünnepélyes díszközgyűlés keretében leplezték le a Kormányzó Úr életnagyságu olajképét

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délután két nagy esemény zajlott le a vármegyházban. Előbb felmélő hangulatú díszközgyűlés keretében leplezték le a közgyűlési teremben Kormányzó Urunk életnagyságu képét, majd a megye törvényhatósági bizottsága tartotta meg rendes félévi közgyűlését.

A díszközgyűlést a Hiszekegy elmondása után dr. Cziffra Kálmán főispán nyitotta meg.

Vitéz László Miklós nyugalmazott altábornagy emelkedett szólásra ezután s elmondotta magasszárnyalású ünnepi beszédét.

— Büszke örömmel állt nemzetünk a múlt év őszén a szegényteljes trianoni határsorompók oldalán, — kezdte beszédét — és a magyar Gondviselés iránt érzett mélyseges hálával figyelte börtönkapuinak feltárlását...

— Még alig száradtak fel az örömkönnyeik, amelyeket erdélyi testvéreink hazatérésére minden magyar szeméből fakasztott, a magyar Gondviselés újból, sőt most meglepetésszerűen jutalmazta meg e nép hosszú keserves szenvedéseit. A Feltámadás ünnepén visszaadta déli végeink egy részét és ha még oly mélyen fájlaljuk is az érte áldozott magyar vért, büszkén öleljük szívünkbe ezzel megváltott testvéreinket — várva és bizva, hogy az igazság kérelmelten vaskeze nem áll meg félúton.

— Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

— Magyarország az európai nagy népvándorlások fókuszában élve ismételtlen szembekerült a fenyegető túlerővel, sokszor elbukott az emberfeletti küzdelemben, — de meg nem adta magát, elvált minden szerencsétlenséget és mindenkor újra magához tért.

— S ha azt kérdezzük, miért? — azért, mert mindig akadt vérből egy olyan férfi, aki megragadta nemzetét, kiemelte a mélységből és vele fokozatosan felfelé tört a meredéken. Legutóbbi nemzeti katasztrófánkból is népünk szabad akaratából megválasztott vezérünk: vitéz nagybányai Horthy Miklós emelte fel országunkat.

A díszközgyűlés közönsége itt szűnt meg, nem akaró lelkesedéssel ünnepelték a kormányzót s az ünnepzés csak fokozódott, amikor a megye színeiből

összeállított lepel lehullott a Kormányzó Úr életnagyságu olajképéről.

— Biharvármegye ünnepet ül, — folytatta beszédét az ünnepi szónok. — Megilletődve és áhítattal tekintünk fej doliás alakjára, érélyes, de jószágot és fajtája és népe iránti rajongó szeretettel sugárzó arcvonásaira és emlékünkből vésünk mindazon fáradságos, önfeláldozó nehéz munkát, melyet hongyarapító útján több mint húsz éve minden magyar testvérért végzett és ma is lankadatlanul teljesít.

— Kérjük a Mindenható Istent, hogy ezen dícsőségesen megkezdett nehéz úton őt biztos kézzel tovább vezesse, erőt és bölcsességet

adjon nagy célja, az ezeréves határok visszaállítására.

— Főméltóságu Kormányzó urunk!

— Biharvármegye minden magyarja hódolattal teszi le újból e szent percben hűsége fogadalmát, egyesül Főméltóságod iránt érzett szeretetében és bizalmában s kéri, hogy zászlaját továbbra is kibontva és magásra emelve a körülöttnk tomboló viharokon keresztül tovább vigye a megkezdett úton, mindenütt a Kárpátok történelmi vonaláig.

Az ünnepi beszéd után még hosszasan ünnepelte a díszközgyűlés a Kormányzó urat, majd felhangzott a legszentebb magyar imádság s az ünnepség véget ért.

„Jöjjenek az új és jó közigazgatási törvények!”

Ugyancsak a közgyűlésteremben pontosan tíz órákor kezdődött meg a megyei törvényhatósági bizottság rendes félévi közgyűlése. A főispán megnyitójában csodálattal és hálával adózott honvédeinknek és szeretetteljes testvéri öleléssel köszöntötte a visszatért Délvidéket.

Az alispán — már lapunkban is ismerttetett időszaki jelentéséhez kívánt hozzászólni Szilágyi Lajos nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselő.

Szilágyi Lajos a bevezető után kifejtette,

hogy a vaskos alispáni jelentés igazolja, milyen fontossága van a közigazgatásnak s az állami élet milyen szerves kapcsolatban áll a polgárok magánérdekeivel.

— Minden tisztelet és megbecsülés megilleti a megye vezetőinek munkáját, azonban itt e helyen is hangoztatnom kell — mondotta Szilágyi Lajos — hogy szükségünk van arra, jöjjenek az új és jó közigazgatási törvények és rendeletek, amelyeket a különböző kormányok annyiszor megígértek már.

Ne akarjon a románság világpolitikát csinálni

Az alispáni jelentés a legragyogóbb bizonyítéka a román rendszer tarthatatlanságának s a megye vezetői előtt olyan nagy feladat áll, amelyet csak teljes összhangban tudnak megoldani. Az alispán és a főispán már két pártnak: a Magyar Élet Pártjának és az Erdélyi Pártnak a bizalmát élvezi. — Most kijelentem, mint pártönkivüli, hogy örömmel támogatjuk mi is őket közhasznú tevékenységükben. Hallgatni fogunk ha hallgatnunk kell, de beszélni is fogunk, amikor arra szükség lesz.

— Ezzel a nyilatkozattal el van hártva az utóból minden akadály — folytatta beszédét a pártönkivüliek szónoka. Mi nem látunk semmi ellentétet a csonkaországiak és a visszatért ré-

sziek között. (Nincs is! — hangzott a széksorokból.) Sokkal magasabb erkölcsi nívón állunk valamennyien biharban, minthogy közöttünk válaszfalakat lehetne emelni.

Egyelőrtünk a zsidókérdésben is. A zsidókérdés abból ered, amit lát az ember. Nem lehet a törvényhatósági bizottságnak olyan tagja, aki ne látná, hogy a zsidó hatalom az egész világon felszámolás alá került s aki ne tudná, hogy kötelessége minél többet kiverekedni a kereszténység számára.

— Csak a módszerekben és eszközökben lehet eltérés. Mi a zsidó kérdést is a jog, törvény és igazság alapján kívánjuk megoldani. A most visszatért részekben legjobban tudják,

hogy kit lehet tisztelni a zsidók közül és kit nem lehet becsülni.

Arról beszélt ezután Szilágyi Lajos, hogy a csonka Bihar megyében milyen mintaszerű élet folyt az elmúlt két évtized alatt s hány esetben állították példaként más megye elé. Mi megtettük a magunk kötelességét s igyekeztünk a vármegye vezérszerepét megtartani, — ha csonka állapotban is.

Nem lehet megróni azt, aki általános reformot követel

A magyar közigazgatás kinövészei ellen hallani panaszokat s én nem is veszem ezt rossznéven, mert az országon akar segíteni, aki a tulhajtásokat le akarja nyesni. Azt sem lehet megróni, aki általános reformokat követel és más elbánást a föld népe számára.

Annak a nézetének adott ezután kifejezést Szilágyi Lajos, hogy egységesen csak akkor lehet vezetni a megyét, ha megvalósítják a teljes és tökéletes egybeolvasztását, hogy itt Biharban ne forduljon az elő, ami a Felvidéken. Ott ugyanis a felvidékiség címe miatt a visszatért részek különleges elbánásmódot igényeltek maguknak.

A nemzetiségi kérdésre áttérve megállapította, hogy a románságnak soha sem volt oka panasza Bihar megyében s most az alispáni jelentésből mégis kitűnik, hogy a románság különféle panaszokat emelt a kolozsvári vegyesbizottságnál. A megye területén a magyar-román kérdés sohasem volt kiélezve. A románok ne panaszkodjanak, mert az alispáni jelentés még halványan sem tükrözi vissza azt, hogy a román rendszer egyszerre szította a magyar és román kismebereket is. Tökéletes népellenes uralom volt. Eppen ezért

a románság ne ugorjon be az ugratóknak. Ne akarjanak világpolitikát csinálni, hanem kiki törődjék magával és családjával és községével. Határközigazgató nemzetközi politikára itt Biharban nincs szükség, mert ezekről a kérdésekről sohasem itt Biharban fognak dönteni.

Kifogásolta Szilágyi Lajos azután, hogy az alispáni bejelentés nem tárja fel a bihari földművelők szomorú helyzetét. Kijelentette, hogy bizik ennek a nagy kérdésnek is a megoldásában. A tisztviselők létszámának kiegészítéséről, a köztisztviselők lelkiismeretességének szükségességéről és a honvédség minden áldozattól való fejlesztéséről beszélt még a szónok. A meg nem írott szabályokat is ismerőnek kell a tisztviselőknek, törődniük kell a felekkel s meg kell szüntetni a hivatali ajtó előtt való várakozást.

Bihar vármegye semmiféle más vármegyéhez sem hasonlítható. Ezt a kormányoknak is tudniuk kell és szem előtt kell tartaniuk minden intézkedésükben.

Beszéde végén Szilágyi Lajos kijelentette, hogy az alispán jelentését megnyugvással tudomásul veszi.

Brösztel Lajos apát-kanonok

szólt fel azután és arra kérte a vármegye vezetését igazítsák helyre a Széchenyi téren levő Magyarország Nagyszobrára azt a felírást, amelyet a románok megváltoztattak.

Merza Jenő mezőpeterdi birtokos a környékükön még mindig ott álló talajvízről panaszkodott s rámutatott arra, hogy a Körösszabályozó és a Berettyószabályozó társaság egyebet sem tesz, mint mindenik a másikkal akarja háritani a szükséges csatornázási munka elvégzését és a felelősséget.

— Tervgazdaságot csak akkor lehet megvalósítani, ha a kormány is hónapokig alá nyúl. Hogy ki vezeti le a vizet, az számunkra mindegy. Nekünk csak az volna a fontos, hogy a víz legyen vezetve s dolgozni tudjunk földjeinken. Vetőtengerit kért még felszólalásában Merza Jenő.

AZONNAL INTÉZKEDIK A VÁRMEGYE A SÉRELMEK ÜGYÉBEN

Dr. Vitéz Nadányi János alispán rendre válaszolt a felszólalásokra Szilágyi Lajosnak szóló válaszában kijelentette, hogy nem a beolvasztás, hanem az egybeforrasztás mellett van, ami, mint örömmel látja, már meg is történt. A tisztviselői munka fokozása már megtörtént. Meggyőződhet róla bárki, hogy a vármegye egyes hivatalaiban még az éjjeli órákban is szorgos munka folyik. Az ajtóik előtti várakozást el lehet kerülni, ha

apró-cseprő dolgaikban nem egyenesen az alispánhoz és a főispánhoz fordul mindenki, hanem az illető eladót, vagy tisztviselő előtt tájékoztató jellegűen, a honvédség támogatására mindent elkövet a vármegye, annál is inkább, mert erre közvetlen utasítása van a kormánytól.

Brósztel Lajos kérésének teljesítésére is ígéretet tett az alispán, majd Merza Jenő felszólalására válaszolva, kijelentette, hogy konkrét panaszok és megfelelő formákban eladott sérelmek ügyében azonnal intézkedik a vármegye.

Az alispán válasza után a törvényhatósági bizottság kimondotta, hogy az alispán jelentését tudomásul veszi és észinté részvétüket fejezik ki az elhunyt törvényhatósági bizottsági tagok emléke iránt.

A multkorai megalakuló diszgyűlésről küldött táviratokra érkezett válaszokat ismertette ezután a főispán, majd a főjegyző bejelentette, hogy kinevezések, illetve előléptetések történtek a megye tisztviselői karában.

KINEVEZÉSEK ÉS ELŐLEPTETÉSEK

Dr. Szabó László aljegyzőt és dr. Bakats Béla szolgabírókat tiszteletbeli főszolgabírákká, ifj. dr. Mariay Barna, dr. Ormay Géza, dr. Vaday Tivadar, dr. Darabos Pál, dr. Koncz Pál és dr. Kutas József közigazgatási gyakornokokat tiszteletbeli szolgabírákká, dr. Lip-tay Jenő és dr. Tőkés Elek közig. gya-

35 perc Kolozsvar
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatai télen is közlekednek.
Felvilágosítás Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

kornokokat tb. aljegyzőkké, dr. Papp-szász Károly közig. gyakornokot tb. főszolgabíróvá, dr. Biró Sándor szé-kelyhidi ügyvédet tb. főügyésszé, dr

Nagy Árpád élesdi ügyvédet tb. al-ügyésszé, míg dr. Nemlaha György vá-radi ügyvédet tb. alügyésszé nevezte ki a főispán.

Az igazoló választmány és a bizottságok megválasztása

A közgyűlés további tárgysorozati pontjaira tértek át ezután s a számon-kérészek jelentése után az igazoló vá-lasztmány és a különféle bizottságok tagjait választották meg. A választás eredményét itt adjuk:

Igazoló választmány tagjai: Bartsch József, dr. Fekete Péter, Flatt Jenő, dr. Miskolczy József, Réthy Kálmán, dr. Szász Imre, Tóth Kálmán Köröstarján, Tunyoghó Emil.

Th. bizottság örökös tagjait kijelölő bizottság tagjai: Rendes tag: Balás-házy Iván, báró Vay László. Póttag: Nadányi Pál.

A leventebizottság tagjai: Bakats Iván római katolikus plébános Bihar-keresztes, Egei István református lel-kész Biharfélegyháza, Hornyánszky Pál földbirtokos Hegyközpályi, Miklós Antal vm. számv. főnök Nagyvárad, Perc István református esperes Ko-mádi.

Kórházi bizottsági tagok: Dr. Gazdag József, dr. Miskolczy József, dr. Ma-gyar Sándor Udvarhelyi Béla, Kenéz Sándor ny. szolgabíró, Bagoly Bertal-an, Telephy Marcell, dr. Barcsay Ká-

rolly, dr. Zonda László, Felvinczy Sán-dor.

Törvényhatósági borenellenőrző bizott-ság tagjai: Dr. Bujanovits Rudolf, dr. Fekete Péter.

A vármegyei lötenyészési bizottság elnöke és tagjai: Elnök: id. Nadányi Pál Székelyhid, alelnök Markovits Ma-ló. Tagok: Balogh Tihamér Berettyó-ujfalu, Leszkay István Berettyószent-márton, Vajna József Berettyószent-márton, Buzássy Barna Biharugra, Török Olivér Zsadány, Mártonffy Bar-na Körösszakáll, Börcsök Sándor De-recske, vitéz Gombos József Derecske, Juricskay Dezső Rikost, Kovács Lajos Élesd, Balázs József Érkörtvélyes Kiss Miklós Éradony, Poroszlav Andor Tóti, Szarvady Bálint Bályok, K. Ba-log Ferenc Nagyszalonta, vitéz Nagy Ferenc Sarkad, Szilágyi Zsigmond Bi-harpüspöki, Markovits Kálmán Inánd, Hornyánszky Pál Hegyközpályi, Des Escherolles K. Gilbert Nagyrábé, Mah-ler György Siter, Bartsch József Sa-lárd, Tunyoghó Emil Poklostelek, Ró-niss Elemér Érköbökut, gróf Stuben-berg József Székelyhid.

Számadások, költségvetések, átiratok és jelentések megvitatása

A közérdekű ügyek után a száma-dások és a költségvetések, majd a miniszteri leiratok, a törvényhatósá-gi átiratok, az alispáni jelentések és a kérelmek kerültek sorra, ugyan-abbban a sorrendben, ahogyan azokat a tegnapi kisgyűlés véleményezte. Hosszabb időt az útalap és a háztar-tási költségvetések tárgyalása, vala-mint az állami műúthoz való hozzá-járulás kérdése s általában az ütügyi kérdések vettek igénybe. Erdekesebb előterjesztés történt az iskolánkivüli

népművelés költségeinek fedezése tárgyában, a zöldkeresztes egészség-védelmi szolgálat szükségletének tárgyában és a berettyóujfalui kul-túrház eladása tárgyában. Nagy lel-kesedéssel fogadta el a közgyűlés az alispánnak azt az előterjesztését, hogy a Tisza Kálmán-szobrot Be-rettyóujfaluból helyezték át Nagyvá-radra.

A megyegyűlést a késő déli órák-ban zárta be a főispán.

Megtörtént nagyváradai pénzügyigaz-gatóság tisztikarának kinevezése

Nagyvárad. Saját tud. Megérkezett a régi Magyarország területéről Nagy-váradra és Bihar megyébe a katonai közigazgatás megszűntével a polgári közigazgatás megszervezéséhez kirendelt pénzügyigazgatási és adóhiva-tali tisztviselők egy részének végle-ges áthelyezéséről szóló miniszteri rendelet.

Eszerint a pénzügyminiszter a nagy-váradai pénzügyigazgatóságához dr. Nagy Dezső pénzügyi főtanácsos pénzügyigazgatót, dr. Novoszel Ferenc pénzügyi tanácsost, dr. Kormos Endre pénzügyi titkárt, dr. Józsa József pénzügyi titkárt, dr. Dravetzky Ist-ván pénzügyi titkárt, Kürthy Lajos pénzügyi segédtitkárt és Pap Vilmos pénzügyi irodafőtiszt irodavezetőt ki-rendeltségének egyidejű megszünteté-sével áthelyezte.

Hasonlóképpen áthelyezte a pénzü-gyminiszterium, ugyancsak kiren-deltségének egyidejű megszüntetésé-vel Gyarmath B. János számvizsgáló-főtanácsos számvizsgáló főnököt, Kapots István számvizsgáló taná-csost, Doby István és Szüle László számvizsgálókat.

Ugyanígy áthelyezte továbbá a pénzügyminiszterium a nagyváradai adóhivatalhoz Kovács Árpád állam-pénztári tanácsost és Benkő Barnabás főtitkárt; az élesdi adóhivatalhoz Mu-rányi Dezső állampénztári tanácsost és Kéry Gyula állampénztári tisztet; a margittai adóhivatalhoz Lévai István állampénztári tanácsost és Váróczy István állampénztári tisztet; a szé-kelyhidi adóhivatalhoz Székelyhidi György állampénztári főtitkárt és Imre József állampénztári tisztet; a nagyszalontai adóhivatalhoz pedig Enyedi Béla állampénztári tanácsost.

További pénzügyminiszteri kineve-zések és áthelyezések a közeljövőben várhatók.

Legújabb tavaszi divat után
férfi és gyermek
öltönyt izlésesen, utányo-
san készit.
Tisztviselőknek részletre is

Balogh József
írásvezetősége

Nagyvárad, Teleki utca 40. sz.

Május 31-ig meghosszabbították az adóbevallás határidejét

Nagyvárad. Saját tud. Mint értesül-ünk a nagyváradai pénzügyigazgatóság utasította az összes adóhivatalokat an-nak a rendelkezésnek betartására, mely szerint az általános kereseti, jö-vedelmi és vagyonadó bevallás határ-idejét folyó év május hó 31-ig meg-hosszabbította. Ez a rendelkezés kizá-rólag a visszacsatolt területekre szól és az anyaországi adózó polgárságra nem vonatkozik.

A nyugdíjelőleg folyósításról nem tud a pénzügyigazga- tóság

Nagyvárad. Saját tud. A3 egyik helyi lap április 26-iki szá-mában „Rövidesen elintézik az erdélyi nyugdíjasok ügyét” cím-mel az a téves közlés jelent meg, hogy a nyugdíjelőleg iránti kér-vényeket a pénzügyigazgatóság-hoz kell benyújtani. Illetékes helyen nyert felvilágosítás alap-ján az érdekeltek tájékoztatása végett közöljük, hogy Magyar-országban a nyugdíjasok illetmé-nyeit a m. kir. Központi Illet-ményhivatal (Budapest, I. kerü-let, Vár) utalványozza ki és ezért a nyugdíjelőleg iránti kérvénye-ket az illetményhivatalhoz kell benyújtani.

A pénzügyigazgatóságon azon-ban olyan rendeletről, amely nyugdíjelőleg folyósítására lehe-tőséget nyujtana, nem tudnak.

Negyvenezer pengős köz munkát indit a pénz- ügyigazgatóság

Tatarozzák a Sal Ferenc-utcai kinstári épületet.

Nagyvárad. Saját tud. A pénzügy-miniszterium 45978/1941. XIV. a. sz. alatt a nagyváradai pénzügyigazgató-sághoz intézett rendeletével a Sal Fe-renc-utcai pénzügyi kinstári épület tatarozását, amelynek szükségessé-géről már megemlékeztünk, elrendelte és utasította a pénzügyigazgatóságot, hogy a munkálatokra az állami építé-szeti hivatal bevonásával versenytar-tyalást tartson s a beérkezett ajánla-tokat azonnal terjeszse föl. A körül-belül 40 ezer pengős közmunka már május hónap folyamán megkezdődik, ami egyrészt elősegíti a munkanél-küliség csökkentését, másrészt a ma elhanyagoltan álló középület újjáépí-tésével a román megszállás korszaká-nak ismét egy szomorú emlékét tűn-teti el.

Csütörtökön érkezik az első sertésszállítmány Nagyváradra

Nagyvárad. Saját tud. A város ve-zetősége néhány héttel ezelőtt Nagy-várad sertéllátásának biztosítására 2000 sertés hizlalására szerződést kö-tött Juczina István békéscsabai bizo-mányossal. A bizományos ma délelőtt megjelent a polgármesteri hivatalban és bejelentette, hogy a szállítmány első részeként 80 darab zsírsertés a holnapi folyamán Nagyváradra érke-zik.

Törökország megváltoztatja külpolitikáját

Tizenötezer angol fogoly egy csapásra. Katonakormányalakult Athénben. Plymouthot „leradirozták” a németek

A tengelyhatalmak hatalmas méretű balkáni akciója közvetlen felszámolás előtt áll. A német hadvezetőség szerda délutáni hivatalos jelentése már arról számol be, hogy a német haderő mindenütt elérte a Peloponnészosz félsziget déli pontjait és csak egy helyen tizenötezer angol és sok ezer ausztráliai és újzelandi katonát ejtett fogságba, köztük egy angol és négy ausztráliai tábornokot is. A hadiszempontból rendkívül fontos Patrás birtokbavétele után megszállták a németek Purgost, Tripoliszt, valamint Kalama városát s ezzel ténylegesen a görög szigetországot birtokbavették.

Hogy mindez mily drámai gyorsasággal pergett le, azt legjobban Churchill tegnapi alsóházi viselkedése mutatja, aki is egy hozzá intézett kérdésre válaszul egyszerűen megtagadott minden közelebbi felvilágosítást: a görögországi angol csapatok sorsát és további rendeltetését illetően.

Az angol miniszterelnök válaszából mindenestre már nagyon hiányzott a töle megszokott derűlátás, ami ugyancsak érthető, ha elgondoljuk, mit jelent Anglia földközi-tengeri pozíciója szempontjából a német hadseregnek és főképpen a német légihaderőnek elhelyezkedése a görög szigeten egyes pontjain. A német légihaderőnek utáni elhelyezkedése egycsapásra végetvet az angol hegemóniának a Földközi-tengeren.

Talán még ennél is nagyobb veszedelmet jelent Anglia számára a német előretörés az Égei-tenger szigetvilágában. Thassos és Samotrake szigeteinek elfoglalása után a német ejtőernyős csapatok megszállták Imbros, Lemnos és Mytilini szigeteit is, ami által nemcsak a Dardanellák bejáratát vették voltaképpen ellenőrzés alá, hanem ténylegesen elhelyezkedtek Kis-Ázsiá, vagyis Törökország partvidékein is. Ki tudja, nem-e ezzel magyarázandók azok a hírek, amelyek egyre inkább tartják megukat, hogy t. i. Törökország megnem-

támadási szerződést készül kötni Németországgal. Hogy ez a megnem-támadási szerződés a gyakorlatban mit fog jelenteni, azt máris sejteni lehet kétségtelen jelekből. Minden jel arra mutat ugyanis, hogy Németország szabad átvonulást kap Kis-Ázsián keresztül egyrészt Szíria és Palesztina irányában a Szezi-csatornához, másrészt pedig Irak irá-

nyában a mossuli olajvidékek felé. Ha pedig a német diplomáciának és hadvezetésnek ezt a tervét siker koronázza, amiben egy percig sem lehet kételkedni, akkor ténylegesen a háborúnak is vége lesz, mert a háborút Anglia abban a pillanatban fogja kézzelfoghatóan is elveszíteni, amikor Szezi a németek kiütik kezéből.

Anglia nyugtalan a német-török viszony alakulása miatt

Zürichből jelentik: Arról érkezett jelentés, hogy most már az angolok is számolnak Törökország magatartásának változásával. A Törökországból érkezett híreknek nagy figyelmet szentelnek, mivel a törökök magatartása igen fontos hatással lesz a háború fejleményeire. Az angolok fáradozásai, hogy tisztázzák Törökország magatartását, nem jártak teljes eredménnyel. A török kormány terveit meglehetősen homály fedti. Angliában különösnek tűnt fel, hogy a német gőzösök hadianyagot szállítottak az Égei-tengerre a Fekete-tengeren át anélkül, hogy a török kormány még csak kísérletet is tett volna meggyőződni a szállítmányok tartalmáról. Lehetségesnek tartják Angliában, hogy a németek a Dodekanesz-szigeten át előnyomulást kísérelnek meg Szíria felé, megpedig elsősorban repülőgépen szállított csapatokkal.

Bukarestből jelentik: (NTI) Az athéni rádió kedden este bejelentette, hogy Cola Koglu tábornok vezetése alatt új kormány alakult Athénben. Cola Koglu felhívást intézett a görög néphez, amelyben bejelentette, hogy miután a németek megszállták Athént és az angol csapatok elmenekültek, nem lehet többé szó a háború folytatásáról. A görög nép vegye a tényeket egy, amint a valóságban vannak. Az országnak erős kormányra van szüksége, ezért határozta el, hogy tábornokból alakítja meg kormányát. Célja, hogy biztonsággal és renddel ajándékozza meg a szerencsétlen görög népet és országát. Felkér mindenkit, hogy hűséggel segítse a kormányt, mely azon fáradozik, hogy a háború okozta súlyos helyzetet enyhítse.

— Azek az indokok, amelyek a feje-

verletéltre készítették — mondja a felhívás — most arra készítetnek, hogy felszólítsalak benneteket a közös munkára, az ország újjáépítése érdekében és a felesleges vérontás elkerülésére. Nem befolyásol semmiféle érdek, csak a görögök érdeke és az, hogy az ország újból békében, munkában és biz-

Görögország teljes egészében német megszállás alá került

A német legfőbb hadvezetőség szerdán délután félhárom órakor a következő hadijelentést adta ki:

A Peloponnészosz félsziget egész vonalán elérték a déli partvidéket. Hatalmas ellenséges hadoszlopokat zártak körül és többek között tizenötezer angol és sok ezer ausztráliai és újzelandi hadifoglyot ejtettek. A hadifoglyok között van egy angol és négy ausztráliai tábornok is.

Légihaderőnk a tegnapi nap folyamán Kréta szigete körül 35 ezer tonna hajóteret súlyosított el, csupa csapatszállító kereskedelmi hajókat.

Az olasz csapatok befejezték Korfu szigetének megszállását és a szigeten mintegy ötszáz görög hadifoglyot ejtettek.

PLYMOUTHOT „LERADIROZTÁK” A FÖLD SZINÉRŐL A NÉMET REPÜLŐK

Newyorkból jelentik: (NTI) Egy amerikai hírszolgálati iroda jelenti Plymouthból, hogy a német légierő pusztításai ott minden eddigit felülmúltak. Tulhaladják a cowentry-i pusztítások nagyságát. Szavakkal nem lehet leírni, hogy milyenek a városnak azok a részei, amelyek felett a német gépek megjelentek. A világháborús flandriai jelenetekre emlékeztetnek. Egész utcanevedekből nem maradt más hátra, csak romhalmaz. Az

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Képkerekezés

Falburkoló üvegcsempék
gyári lerakata

Nagyvarad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

tonságban éljen. Bizom mindnyájatok hazafiasságában — fejeződik be a kiáltvány.

LINDBERGH MELLETT FELSORAKOZIK AZ AMERIKAI SAJTÓ EGYRÉSZE

Newyorkból jelentik: (NTI) A sajtó egyrésze éles szavakkal itéli el Roosevelt elnöknek Lindberghről tett kijelentéseit. Mint ismeretes, az elnök a polzárháború alatti árulókhoz hasonlította Lindberghet. Az egyik lap megállapítja, hogyha olyan magasállású politikai személyiség, mint Roosevelt elnök, árulónak nevez valakit csak azért, mert ellenzi Amerika háborúba lépését, akkor oda van a szólásszabadság és veszályban van a demokrácia. Lindbergh mostani szereplésével ugyanolyan bátorságról tett tanúságot, mint amikor átrepülte az Óceánt. Nem szabad elfelejteni, hogy Lindbergh megállapításai akkor is helyeseknek bizonyultak, amikor beszámolt az európai helyzetről.

Washingtonból jelentik: (NTI) Ny e köztársasági párti szenátor a szenátusban javaslatot nyújtott be, amely szerint a kongresszus határozatától kell függővé tenni a hajókíséretek kérdését. Ha a kongresszus az elnök megkeresésétől számított két hét alatt nem járul hozzá a javaslatához, akkor nem lehet hajókíséretet adni.

utcáknak nem lehet tudni hol a kezdetük és hol a végük. Egyetlen élőlényt nem lehet találni ezeken a helyeken.

Berlinből jelentik: (NTI) Mint londoni jelentések mondják, a német messzehordó útegek kedden öt óra hosszat tüzeltek Dowerre. Megfigyelések szerint jó találatokat értek el a város katonai és hadifentősségre rendezéseiben.

Harmincezer tonna angol hajóteret súlydolt el az Atlanti-óceánon.

Newyorkból jelentik (NTI): Az Associated Press jelentése szerint tengerészeti körök közölték, hogy az angol szolgálatban álló 8614 tonnás Empire Endurance nevű hajót 600 mérföldnyire az ír partoktól nyugatra megtorpedózták. Mint ugyan ezen körökből jelentik, 350 mérföldnyire a Kanári szigeteiktől délnyugatra megtorpedózták a 10.305 tonnás Galchas nevű brit személyszállító gőzöst. Ezenkívül elsüllyesztették az 5529 tonnás Sheylong nevű angol teherhajót, végül az a hír érkezett, hogy a 5583 tonnás Nelisa nevű angol gőzöst 700 mérföldnyire Grönlandtól délkeletre torpedótalálat érte.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Budapesti Nemzetközi Vásár

május 2—12.

1.500 magyar vállalat nagyszabású bemutatója

A „100 éves magyar ipar” külön csoportja. — Erdély külön kiállítása. — „A ma ipara”. — Közép- és kisipari különcsoportok. — Elelmiszer és borcsoport kóstolópróbákkal. — Divatrevü 350 modellel.

A „Nemzetek Terén”: Németország, Olaszország, Japán, a Szovjet-Unió, Szlovákia és Svájc nemzeti pavillonjai.

50% utazási kedvezmény

Ervényes: Budapestre IV. 26—V. 12., vissza V. 2—V. 18.

33% kedvezmény külön vidéki utazásra

Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható: BUDAPESTEN a vásáriródnál, V. Alkotmány utca 8., vidéken a menefegyirodánál és a vásár tb. képviselőinél.

Teljes jóvátételt vár Délvidék magyarsága az elszenvedett igazságtalanságokért

Szerbek, zsidók, szabadkőművesek és liberális ómagyarok sorvasztották a délvidéki magyar népi erőket

A felszabadulás napjainak öröme nem illet volna a mult sebeinek feltakarásával megzavarni. Nem is tették ezt a délvidéki magyarok. Arról természetesen nem tehetnek, hogy csetnikiek és zsidó bandák házakban, padlásokon elrejtőzve orvul lövöldöztek honvédeinkre, békés polgárookra, kisdíjakra, fiatalságra. Ezt a rendbontást nem ők csinálták. Ők egyszerűen örültek és kivitték örömeiket az utcára és a nagy örömben még arról is megfeledkeztek, hogy eleinte minden sarokból, padlásról, ablakból, erkélyről csetnik és zsidó orgyilkosok leselkedtek rájuk.

Az örömműnap napjai után azonban helyén van az, hogy huszonkét év nyomorúságának vámszedőit, kihasználóit leplezzék. Azért, hogy hirtelen köpönyegforgatással ki ne bújhassanak az igazságtétel elől, mint az nálunk tették. Le kell lepelnünk ezt a díszes társaságot. Ha már nálunk kikerülték az igazságtételt, sőt sokan már diszmagyarság után futkosnak, legalább ott akadályozzák meg ezt.

Nyilatkozik dr. Nagy Iván, a délvidéki fiatalság vezére

Délvidék helyzetéről a „Nemzetőr”-ben dr. Nagy Iván újvidéki ügyvéd nyilatkozott részletesen. Nyilatkozata olyan kérdésekre vet világot, amelyek kísértetiesen hasonlítanak a nálunk felmerültekre.

Dr. Nagy Iván egyébként a délvidéki fiatalság vezéralakja, aki szemben az emigráns szabadkőművesekkel és a délvidéki magyarság nyakára telepedett zsidókkal, de a régi reakciós Magyarország maradványaival szemben is, egy erősen radikális népi politikát hirdetett és küzdelméhez elsősorban a függetlenségre törő horvát parasztmozgalomban keresett szövetségest. A szerb üldözések elől mindig Zágrábba menekült Nagy Iván dr., ott adarta ki lapját, a „Nép”-et is. A Zágrábban tanuló több mint másfélszáz magyar egyetemista kivétel nélkül az ő legteljesebb híve volt. Távolltartotta őket a baloldali és kommunista fertőzéstől. Amellett ez a fiatal ügyvéd igazán elmondhatja, hogy ő volt a „magyar-

ság legharcosabb, legmerészebb katonája. Az elmúlt két évtized alatt valóban „belülről” ismerte meg Szerbia minden valamirevaló börtönét.

„Lojális magyar bankok” zsidók és szerbek szolgálatában

Felháborító dolgokat mond el Nagy Iván a délvidéki magyar ipar és kereskedelem helyzetéről:

— A szerb ipartörvénnyel a magyar népcsoport életét valósággal lehetetlenné tették. A törvény által előírt mestervizsgán sorra buktatták el a magyar iparosokat, sokszor csak azért is, mert a vizsgázó például a szerb irodalomban nem bírt kellő jártassággal, vagy a szerb nyelvet nem beszélte a megfelelő hangsúlylyal. Megdöbbentő vádbeszéd az, amit Nagy Iván a magyarországi kapcsolatokkal rendelkező bankoktól elmond.

— A magyarországi kapcsolatokkal rendelkező bankok akár ipari, akár pénzügyi bankok voltak, — a két évtizedes szerb elnyomás alatt a magyarság szempontjából semmi előnyt nem jelentettek, sőt bizonyos vonatkozásokban hátrányára váltak a magyar kisebbségnek. Különös nyomtatékkal szeretném felhívni a magyar nagybankok és ipari tőkecsoportok keresztény és nemzeti szellemű új vezetőinek figyelmét arra, hogy sem a pénzügyet, sem pedig az iparvállalatok, semmiféle for-

mában nem voltak hajlandók közösséget vállalni a délvidéki magyar népcsoporttal, holott arra lettek volna hivatva, hogy annak súlyos helyzetét legalább részben enyhítsék.

— Az elv az volt, hogy minél kevesebb magyar vonatkozást mutassanak ki. Ha meg is maradt a zsidó igazgató és egynéhány főtisztviselő egy vállalatnál a tisztviselői karban, az óriás többségben levő szerbeket kívül mindenki kaphatót elhelyezést — menekült orosz, lengyel, amigráns zsidó stb. — csak éppen magyar nem.

Magyar iparosnak, magyar földművesnek egyetlen dinár sem jutott

— A magyar érdekeltségű pénzügyi fiókok készséggel kielégítették a zágrábi és belgrádi szerb, de különösen zsidó érdekeltek hitel-

A „szabadkai udvaron kinyílt a lilium”

A katonai közigazgatás ünnepies bevezetése Szabadkán

Szabadkáról jelenti a MTI: A város katonai parancsnoka tegnap délután a városházára összehívta a vá-

igényeit — mondotta dr. Nagy Iván, — ugyanakkor azonban a magyar földműveseknek, magyar iparosoknak egyetlen dinár sem jutott. Védekezésül azt állították, hogy nem foglalkoznak agrár és ipari hitelekkel. Nagyjából azt lehetne mondani, hogy

a délvidéki magyarságnak a magyar tőkéből, a Jugoszláviában elhelyezkedett hatalmas magyarországi tőkeérdekeltségéből semmi sem haszna nem volt az élt hűsz esztendőn keresztül.

— Meglepő képet kapna a magyar közvélemény, ha a volt jugoszláviai magyar fiókok és érdekeltségek vezetőinek és tisztviselőinek névsorát és adatait betekintené, vagy pedig részletesen felsorolnánk minden intézkedésüket, amelyekből a magyar kisebbségnek töméntelen kára volt.

Nagy Iván dr. azzal fejezi be nyilatkozatát, hogy a délvidéki magyarság teljes jóvátételt vár a felszabadító magyar államhatalomtól az elszenvedett igazságtalanságokért.

— Sem a jogrend, sem a gazdasági érdekek nem lehetnek ennek akadályai. Végtelen hiba lenne, ha az újra meginduló magyar élet kezdetén az egész délvidéki magyar népcsoportot azokkal az adottságokkal indítanánk útnak, amit a húszéves elnyomás számukra meghagyott.

Az újverbászi cukorgyárat tisztviselői mentették meg a felrobbantástól

Szabadkáról jelenti: (MTI) A felszabadulást megelőző órákban izgalmas jelenetek játszódtak le az újverbászi cukorgyárban. Nedics szerb kapitány vezetésével hetven szerb katonát szállította meg a gyárat. Nagymennyiségű lőszert halmoztak fel és aláaknázták az épületet. Nagyszombaton

megérkezett a parancs a szerbek visszavonulására és ekkor a kapitány arra kérte a magyar tisztviselőket, helyezték biztonságba feleségét.

A magyar tisztviselők ezt azzal a kikötéssel vállalták, hogy nem szabad felrobbantani a gyárat.

A kapitány közben megszökött, mire a magyar tisztviselők leszerelték az őrséget és birtokukba vették a gyárat. Sikertelen megmenteni többek között, négyszáz hordó benzint és 205 vagon cukrot.

Hasonló eset játszódott le a cserenkai cukorgyárban, ahol azonban 200 vagon cukrot a cseh származású gyárigazgató a Ferenc csatornába öntetett.

A HATÓSÁGOK KEZÉBE JUTOTT A BÁCSKA TERÜLETÉN LETELEPÍTETT CSETNIKEK NÉVSORA

A szabadkai magyar katonai hatóságoknak sikerült megszerezni a Bácska területén letelepített csetnikek névsorát és a nekik kiosztott fegyverek mennyiségét. A volt jugoszláv hadseregben szolgált katonák hazaszállítása megkezdődött.

A Magyar Nemzeti Bank befejezte a dinár pengőre való átváltását.

ros mintegy kettőszáz főnyi vezetőségét. A városparancsnok beszédében mindenekelőtt megemlékezett a Kormányzó Ur Öfömlétőségéről, majd így folytatta beszédét: „A katonai közigazgatás céljait hármastól vonalban vélem leszögezhetőnek.

Első a sebek hegesztése, második a lelkek összefogása, harmadik az alapozás a polgári közigazgatás számára. Manapság az a legény a gáton, aki cselekszik. Egy a feladatunk, egy a munkánk.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a szabadkai magyarság képviselője tolmácsolta a magyarság üdvözlését. Mély hálával vagyunk a magyar szőrt — mondotta. — Magyarságunkat nemcsak megtartottuk, hanem hiánytalanul át is adjuk az anyaországnak.

A bunyevácok képviselője is magyar nyelven mondott beszédét. Kéri, hogy bizottság számukra a lehetőséget a termelési munkához, hogy az itélő magyar testvérekkel együtt tisztességben élhessenek és dolgozhassanak.

A katonai parancsnok köszönetét mondott a felszólalásokért és ekkor felhangzott a „Szabadkai udvaron, kinyílt a lilium” kezdetű nótá.

Szabadkán ezzel megkezdődött a rendszeres, békés munkálkodás és a katonai közigazgatás bizonyára ott is olyan tisztító hatású lesz, mint amilyen nálunk, Nagyváradon is volt.

Férfiingek, alsónadrágok Nyakkendő, zsebkendő, harisnyák, uridivatudonságok megérkeztek Cziller Imre divatházába

MAJUS 11-ÉN

A Szigligeti színházban délelőtt fél 12 órai kezdettel

SZENT LÁSZLÓ DISZÜNNEPÉLY

Sik Sándor egyetemi tanár, papköltő, J. Viraagh Ilus tánc és mozdulatművész, Martzy Johanna hegedűművész, a teológusok és a Nagyvárad Magyar Dalkör 80 tagu együttese, valamint az Orsolya zárda növendékeinek 80 tagu ének és 30 tagu mozdulatművészeti csoportjának közreműködésével!

Jegyek a városi színházpénztáránál elővételben kaphatók!

Feivesztetten menekülnek Görögországból

a angol hadsereg maradványai

Már csak néhány déli görög sziget német megszállása van hátra. — Észak-afrikában a német csapatok mélyen behatoltak ellenséges területre

Fokozódik a Portugáliára gyakorolt angol-amerikai nyomás

Rómából jelentik: (MTI) Korfu megszállása teljesen vér nélkül történt. A város kitérte a fehér zászlót.

Szófiából jelentik: (Stefani) A болгар lapok Korfu megszállásával foglalkozva rámutatnak arra, hogy a leg-

rövidebb időn belül mindazokat a szigeteket elfoglalják, amelyeket Anglia támaszpontul szemelt ki.

Berlinből jelentik: (NTI.) A keddi hadijelentés kiegészítéseként a Német Távirati Iroda a következőkről értesül: A német élcsapatok elhagyták a görög Tripolist és folytatták előnyomulásukat dél felé. Közelednek Görögország legdélibb és legnyugatibb részében levő utolsó kikötők felé, amelyek még az angol és görögök rendelkezésére állanak. Német ejtőernyősök vállalkozásáról kiderült, hogy az erős légvédelmi tüzéséget egyszerűen lehengették és harminc üteget zsákmányoltak majd 72 zsákmányolt gépkocsival üldözőbe vették a menekülő angol csapatokat. Április 16-ika óta harmincöt ezerharminc tonna angol hajóteret sülyesztettek el és 87 hajót megrongáltak. Az angol csapatok maradványai fegyverek és hadianyag hátrahagyásával igyekeznek menekülni mindenfajta vízi járművön. A német légiőron azonban könyörtelenül lecsap. Sok vitorlás hajót még a part mentén megtámadtak. Nagyon sokat elsülyesztettek, másokat megrongáltak.

Északafrikában a német hadosztály csapatai mélyen behatoltak az ellenséges területre Sollum környékén, újabb érzékeny veszteséget okozva az ellenségnek.

Berlinből jelentik: (Stefani) A középkeleti brit főparancsnokság közleménye szerint az aostai herceg még jelentős csapattestekkel rendelkezik, amelyek Gondar és Dzsimmá környékén erősen ellenállanak.

HÁROM ÓRÁN ÁT LŐTTÉK DOWERT A NÉMET MESSZEHERDŐ ÁGYUK

Berlinből jelentik: (NTI) A német légi fegyvernemek erős kötelékei kedden az esti órákban elindultak, hogy támadást intézzenek az angol sziget hadifontosságú céljai ellen. A támadás megkezdésekor az időjárás olyan jó volt, hogy a támadástól még nagyobb hatás várható, mint az előző éjszakai-tól.

Londonból jelentik: A Reuter Iroda jelentése szerint Dower környékének német messzeherdő ágyuk által történt bombázása három és fél óra hosszúságú volt.

Berlinből jelentik: (NTI) Az angol légiőron néhány gépe behatolt Délnémetország fölé. Katonai vagy hadigazdálkodási kárt nem okoztak. Több lakóház rombadőlt. Néhány polgári személy meghalt és megsebesült.

Berlinből jelentik: (NTI) A háború kitörése óta német hatóságok lefoglaltak 872 ellenséges kereskedelmi hajót. A lefoglalással nagymennyiségű dugáru került német kézre, amelynek értéke túlhaladja a százmillió birodalmi márkát.

ANGLIANAK MÁR CSAK FÉLANNYI HAJÓJA VAN, MINT A HÁBORU KEZDETÉN

Berlinből jelentik: (NTI.) A Führer, a véderő legfőbb parancsnoka,

LAFAYETTE

Rákóczi-út 8 Tel. 11-13

Bundák megóvását vállaljuk.

elrendelte, hogy sorakozzanak fel a hadsereg, haditengerészet, a légiőron és a védőosztályok fegyvernemének előléptetés előtt álló tisztvárományosai. Kedden több mint kilencezer ilyen fiatal katona előtt beszé-

Roosevelt a „békét ohajtja, de nem igéri a háborútól való távolmaradást

Newyorkból jelentik: (NTI) Amerikai biztosító társaságok 13 százalékkal emelték a biztosítási díjakat a Csendes Óceánon szállított áruk után. Nem vállalnak biztosításokat Görögország, Szíria és Palesztina számára küldött árukért.

Washingtonból jelentik: (Reuter.) Jesse Jones a szövetségi bank igazgatója a kereskedelmi kamara ülésén kijelentette, hogy eddig még nem hoztak áldozatokat, a jövőben azonban nagy áldozatokat kell magukra vállalni. Az Egyesült Államok nemzeti adóssága talán kilencven millió dollárra fog emelkedni. A most következő négy évben igen sok tőkét igénybe vesznek a nemzetvédelemre.

Kényes, veszélyes és válságos hadműveletekről beszélt Churchill

Csungkingból jelentik: (NTI) Roosevelt elnök idősebbik fia Hongkongból jövet ideérkezett. Innen Kairóba utazik. Cáfolta azt a híresztelést, amely szerint tanácsadsként érkezett volna Csungkingba. Érdeklődéssel tanulmányozza — úgy mond — a szállítás- és nyersanyagkérdést. Magával hozta apja levelét Csang-Kai-Sek részére.

Londonból jelentik: (NTI.) Az alsóházban Churchill kijelentette, hogy az ország bizonyára nem kívánja, hogy a háború helyzetéről olyan értesüléseket kapjon, amelyek veszélybe sodorhatnák a csapatokat, akkor, amikor kényes, veszélyes és válságos hadműveleteket hajtanak végre. A miniszterelnök hangoztatta, hogy vitára majd csak a parlament-

mondott. A véderő keretében reájuk háruló köteleességei. — Rámutatott arra, hogy az ifjú katonák a köteleességteljesítésnél bizonyosak lehetnek afelől, hogy mindenütt, ahol német tiszttal küzd, a német gyalogság lesz körülöttük.

Newyorkból jelentik: (NTI.) A Newyork Herald Tribune szerint angol hajózási körökben azon a véleményen vannak, hogy Angliát éhínség veszélye fenyegeti, ha a hajóvesztés továbbra is ilyen arányú marad. Angliának már csak fele annyi hajója van, mint a háború kitörése előtt.

Berlinből jelentik: (NTI) Német gyorsnaszádok kedden reggel az angol partok felé haladva, ellenséges gyorsnaszádokra bukkantak. A keletkezett harc során néhány angol gyorsnaszádot megrongáltak. A német naszádok sértetlenül tértek vissza.

Berlinből jelentik: Egy angol tenger-alattjáró április 27-én reggel elsülyesztett egy fel nem fegyverzett kisebb francia gőzöst.

Newyorkból jelentik: (NTI.) Mint az Associated Press Los Angelesből közli, Roosevelt elnök feleségét egy előadás után megkérdezték, megtartja-e az Egyesült Államok elnöke ígéretét és távol tartja-e a háborútól az Egyesült Államokat?

Az elnök felesége kijelentette, hogy az elnök sohasem tett ilyen ígéretet, hanem azt mondta, hogy a békét ohajtja.

A végső döntés a néptől függ. Egy másik embernek, aki azt mondta, hogy csak amerikai földön áldozni fel életét, Rooseveltné azt válaszolta, hogy aki nem akar harcolni ott, ahová küldik, az nem amerikai.

jövő heti üléseinek első napjaiban kerülhet sor.

UJ, KELETI VESZTESÉGEKRE KÉSZITI ELŐ LONDON A KÖZVELEMÉNYT

Berlinből jelentik: (B. T.) A német főváros politikai köreinek érdeklődése Portugália felé fordul. Lisszabonból érkező hírek szerint Anglia és az Egyesült Államok nagy nyomást gyakorolnak Portugáliára. Illetékes portugál részről kifejezést adnak annak, hogy semlegességüket mindenképpen meg akarják őrizni.

Rómából jelentik: A brit propaganda a balkáni kísérlet kudarcának fájdalmas hatása alatt taktikát változtatott és a közvéleményt új keleti veresé-

Emke Geill

Zsolt Magda

gekre készíti elő. Ezeknek jelentőségét már előre kisebbíti, hogy elejét vegyék a visszahatásnak a koronatarományokban és az Egyesült Államokban. Az angol hirtetés azt hangoztatja, hogy Anglia akár elveszthetné Szuezt és Mezopotámiát, de amíg Newyorkot nem veszíti el, győzhet. Berlinből jelentik: (NTI) Német illetékes helyen mit sem tudnak a török államelnöknek, vagy más török személyiségeknek németországi utazásáról. Ezt a választ adták a Wilhelmstrassen külföldi részről feltett kérdésre.

NAGY HULLAMOKAT VER LINDBERGH LEMONDÁSA

Newyorkból jelentik: (NTI.) Lindbergh ezredes lemondásának híre általános megdöbbenést keltett. A sajtó hosszú cikkekben foglalkozik a kérdéssel és közlik az Óceán hősnéket életrajzát.

A félhivatalos sajtó nem mer bírálta a bocsátkozni Lindberghéi szemből,

vagy ha teszi is, hangsúlyozza Lindbergh ezredesnek Rooseveltre tett megjegyzéseit. Elismerik, hogy az elnök elkövette az első hibáját, állapítja meg a Newyork Tribune.

Washingtonból jelentik: (NTI) Stark az Egyesült Államok tengerészeti vezérkari főnöke kijelentette az amerikai kereskedők előtt mondott beszédében, hogy az Egyesült Államok olyan hajórajt akar felépíteni, amelyben minden hajótypus megkapja a megfelelő helyét. Amerikának azonban készen kell lennie, hogy állományából átadjon Angliának, ami meg is fog történni saját biztonságának határán belül. E beszéd azt látszik bizonyítani, hogy az Egyesült Államok hadihajóiból átadnak több egységet. Kijelentette még a vezérkari főnök, hogy a semlegeségi őrszolgálat helyenként a parttól kétezer mértföldnyire működik. Általában az őrszolgálat az Atlanti Óceán közepéig haladnak.

Kiöntött a két Szamos

A Szamos völgye Désnél viz alá került

Désről jelentik: (MTI) Az enyhébb időjárás és a hosszú esőzés folytán a havasokról olyan nagymennyiségű víz indult le, hogy a két Szamos Désnél kilépett medréről és elöntötte az itt található nagy völgyeket. A víz hirtelen átszakította a városi strand és a kertésztelep közötti gátat és az áradat ellepte a városi vágóhidat, a sportpályát és a strandot. Több ház víz alá került a város körül.

Szabadkáról jelentik: (MTI) A Tisza áradása és a vadvizek nagy pusztítást okoztak Nagykanizsán és környékén. 1900 hold szántóföldet öntött el az ár.

Belvárosi mozgóban

Igy élni jó,Fank Capra
az amerikai vígjáték király slágere.
Előadások ma 3/4 3, 5, 1/4 8, 1/2 10 órakor.Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
MA Budapestel egyidejűleg MA**Halálraitéltek**Merle Oberon, George Brent,
Geraldine Fitzgerald, Pat O'BrienEzen a filmen kacagott az egész ország!
Slágereit egész Európa énekelte!**Dunaparti randevu**Kabos, Csontos és Perczel Zita
Ma az APOLLÓBAN**Eles német és olasz
bírálat a svájci sajtóról**

Berlinből jelentik: (MTU) A svájci sajtó ugylátszik szakadatlanul arra törekszik, hogy Németországot és Olaszországot felmértesse. Ezt a választ adták hétfőn a Wilhelmstrassen egy külföldi újságíróknak, aki a római rádióknak a svájci sajtóval szemben tett kijelentéseiről érdeklődött. Lehet — tették hozzá a Wilhelmstrassen — hogy egyszer majd Németországnak is akad ideje, hogy gondolkozzék a Svájc magatartásával összefüggő kérdésekről, akkor majd a Német Birodalom sem lesz híjával utalásoknak, amelyek azután a svájci sajtót szintén némi meggondolásra készítetik.

**Tűz a new-castlei
gyorsvonalon**

Londonból jelenti a NTI: Hétfőn a London-New Castle vonalon az egyik gyorsvonaton tűz ütött ki abban a kocsiiban, amelyben az egyik középiskola 64 diákja utazott. Több diák kiugrott a vonatból, mielőtt megállt volna. A sebesültek között van, az első jelentés szerint, Pierlot volt belga miniszterelnök három fia. Egy későbbi jelentés beszámol arról, hogy a belga miniszterelnök 16 éves Lajos és 14 éves János fia meghalt. A 13 éves Gellért megsebesült. A szerencsétlenség következtében hat tanuló meghalt, hét megsebesült.

**Szörványmagyarság
Középerdélyben**

cimen az Erdélyi Tudósító éles cikket hoz a pusztuló magyarság problémájáról. A cikk szerint az elrománosodási folyamat a felszabadulás után is tart. Ugyanebben a számban Nagy András dr ír a kisebbségi élet lelki hatásairól. Zsigmond Andor Európa új rendjéről, Rejód Tiborc Franciaország gyógyulásáról, Eröss Alfréd A vallási élmény pedagógiájáról. Érdekesek P. Bangha naplójegyzetei, Faragó Ferenc szervezkedési kérdésekkel foglalkozik. A Figyél rovatból kiemeljük: † Teleki Pál, Bácska, Törvényhatóságaink. Két pápai körlevél jubileuma, Iskola-nap, Anyaországi hullámok. Idők jele, A rajtakapott angyalcsináló, Vihar az Egyenlítőn. Bőséges könyvismertetés egészíti ki az Erdélyi Tudósító májusi számát. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király tér 14.

Méhészek

műlep, kaptár, pergető és egyéb szükségletüket a legolcsóbb áron beszerezhetik a „MEH” a Magyar Méhészek Értékesítő Szövetkezetének képviseleténél, Nagyvárád, Teleki utca 5 sz. Kérjen árjegyzéket és szaklapból mutatványszámot.

GAZDASÁGI ÉLET**Mivel permetezzünk?**

A cinkgálic drágább, mint a rézgálic és nem jó

Nagy becsülete van háborus időben a rézgálicnak! A rézgálic gyártásának nyersanyaga a réz hadianyag. A szűkös készlet mindenképpen a legnagyobb takarékosagra buzdít. Rézgálicpótló anyagok után lézas keresés indult meg. A sok kipróbált szer közül ma különösen kiemelik a cinkgálicot.

Kísérletek igazolják azonban, hogy a cinkgálicnak van ugyan gombabíró hatása, ez azonban négyszer kisebb, mint a rézgálicé. Egyszázalékos bordói lé hatását véve alapul, tehát négy kgr. cinkgálicot kell vennünk és a közömbítésre megfelelő meszet. Ez az oldat éppen a sok mész hozzáadása révén igen sűrű lenne. Nehe-

zen lehet kipermetezni. Esős időben a cinkgálicos lé hatása messze mögötte marad a rézgálicosnak. Eppen ezért cinkszulfát alkalmazásának csak akkor van jelentősége, ha rézgálicunk egyáltalán nincs és az időjárás okvetlenül szükségessé teszi a permetezést. Annak sincs sok értelme, hogy gyengébb rézgálicos oldatot cinkgálicos oldattal keverjünk. A végzett kísérletek ugyanis azt mutatják, hogy ilyen oldatban a védőhatást szinte kizárólag csak a rézgálic fejt ki. Peronospora és más gombabetegségek elleni védekezés terén nem fűzhetünk a cinkgálichoz vérmes reményeket.

Mibe kerül a cinkgálicos permetezés?

Vessünk még egy pillantást a dolog gazdasági részére is. Az is fontos, hogy mibe kerül? Legtöbbször teljesen figyelmen kívül szokták ezt a kérdést hagyni, pedig ez helytelen. Ez a termelőt első helyen érdekli. A 8019/1941. A. K. rendelet 3. §-a 1.24 pengőben állapítja meg a rézgálic kilonkénti árát. Eszerint 1 hl. 1 százalékos bordói lé bekerülési ára (anyag és munkaköltség) 1.50 pengőre tehető.

Hogyan állunk a cinkgáliccal? Cinkgálicból kétféle minőség van forgalomban: A 292—1941. A. K.

rendelet 2. §-a értelmében 100 kgr. vétele esetén 56 pengő, kilonként 61 pengő az ára. (3. §.) Ezek szerint, ha a fentiek alapján olyan cinkgálicos oldatot akarunk készíteni, mely hatásában az 1 százalékos rézgálicos oldattal egyenlő, akkor szükséges 4 kgr. cinkgálic és a szükséges mennyiségű mész. Bekerülési ára tehát (munka és anyagköltség) kerekén 3 pengő. Tehát megegyezik annyi, mint a bordói lé. Ezek után kétszer is meggondolja mindenki, hogy rézgálicot mellőzve cinkgálicos permetezésre térjen át.

Permetezzünk okosan rézgáliccal

Nem marad más hátra, mint azt a 16 kgr. rézgálicot (katasztrális hold szőlőre), amit a földművelésügyi miniszter a 212.100/1941. sz. rendeletében engedélyezett, a leggazdaságosabban és legtakarékosabban kell felhasználni. A rézgáliccal való permetezés közben az alábbi szabályokat tartjuk be:

1. Preventive védekezünk. A bajt előzzük meg. Ez könnyebb, mint beálló fertőzést megszüntetni.

2. Nem naptár, hanem szükség szerint permetezzünk. Esős időben, vagy ha az időjárás tartós esőre hajlamos, feltétlenül rézgáliccal permetezzünk. Napos, száraz időben a permetezés időpontját kitolhatjuk. A gombabetegségek megjelenését állandóan figyeljük.

3. Tavasz végén, nyár elején — amikor az időjárás a gombabetegségek elterjedésének kedvez — csak rézgáliccal permetezzünk. Később, a szárazabb nyári hónapokban, alkalmazhatjuk a cinkgálicot, megfelelő erősségben.

4. Gyakrabban alkalmazott gyengébb lé eredményesebb, mint ritkán alkalmazott erős lé.

5. Tanuljunk meg gazdaságosan permetezni. (Ne csurogjon le a lé!) A

szóró fejét megfelelő távolságban tartjuk s megfelelő menetben vigyük tovább.

6. Jó százzammal dolgozzunk. A szórófejre különösen vigyázzunk. Alkalmazzunk revolverszórot.

7. Gyomnövények irtásával, a korona ritkásan tartásával csökkentjük a szőlő, gyümölcsös párateltségét.

8. Szőlőn a peronospora fészek hónalj hajtásokat idejében távolítsuk el. A hajtásválogatást okosan végezzük. A lombfelületet feleslegesen ne növeljük.

9. Cinkgálicos lé használata csak a növekedés későbbi szakában indokolt és akkor is csak abban az esetben, ha rézgálicunk egyáltalán nincs.

Ha a fenti szabályokat betartjuk, bizhatunk abban, hogy a rendelkezésünkre bocsátott rézgálicmennyiség — szerencsés időjárás esetén — a gazdasági évre elég lesz.

**Megkezdődik Erdély
villamosítása**Megtartotta alakuló közgyűlést
a Keletmagyarországi Villamossági Rt.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Április 29-én, kedden délelőtt tartotta a Keletmagyarországi Villamossági Rt. az iparügyi minisztériumban alakuló közgyűlést.

A társaság célja a visszatért keleti és erdélyi országrészen erőművek, különösen vízierőművek, nagyfeszültségű villamoselosztó berendezések létesítése.

Az alakuló közgyűlés után a megválasztott igazgatóság egybegyűlt és elnökké Kállay Miklós m. kir. titkos tanácsos ny. minisztert, a m. kir. öntözésügyi hivatal elnökét választották meg.

Alelnök Cerutti olasz kir. nagykövet lett.

Az alakuló közgyűlés után az iparügyi miniszter fogadta az igazgatóság jelenlevő tagjait.

**Haszonbérbeadási
hirdetmény**

A nagyváradai lat. szert. Káptalan 1. évi május hó 20-án déli 11 órakor Nagyváradon a Káptalan Gazdasági Hivatal (Sal Ferenc u. 6.) zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyaláson 1941. évi október hó 1-től kezdődő 12 gazdasági évre haszonbérbe adja a csirkpusztai mintegy 1075 kat. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokát.

A birtok művelési ágak szerinti megoszlása a következő:

szántóföld	896 kh. 412 □ 61
kert	4 „ 349 „
szőlő	1 „ 513 „
legelő	41 „ 954 „
erdő	37 „ 988 „
adómentes terület	94 „ 411 „
Összesen	1075 kh. 427 □ 61

Az ezennel meghirdetett birtok Bihar vármegyében, Csökmő község határában a Csökmő-Okányi törv. hatósági út két oldalán fekszik.

Ajánlati biztosítékul nyugta ellenében kat. holdanként 2 P fizetendő be a versenytárgyalás megkezdése előtt délelőtt fél 11 óráig a nagyváradai lat. szert. Káptalan Gazdasági Hivatalában (Nagyvárad, Sal Ferenc utca 6.)

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a káptalani uradalom jószágfelügyelőségénél, Csirkpuszta, up. Csökmő, Bihar m., vagy a nagyváradai káptalani gazdasági hivatalban megtekinthetők. Ugyanott részletes felvilágosítások is kaphatók.

Nagyvárad, 1941. április hó.

A nagyváradai káptalani uradalom
Jószágfelügyelősége.

**A NOIFEJES
SCHNEEWEISS HAJREGENERÁTOR**

visszaadja a haj eredeti színét

Gyártja: Molnár Bertalan és Tsa
Budapest, XIV., Nürnberg utca 55.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD
SZILAGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12.27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem
adunk vissza

Májusi köszöntő

Május, tavasz, Mária sugaras hónapja, ujjongó örömmel köszöntünk! Csak hogy ut vagy újra, végre ki-nyithatjuk előtled a lelkünk ablakát, jöjj és szórd ránk meleg napsugárad, orgonád, édes fuvallatod illatát. Jöjj és hozz tavaszi boldogságot, mosolygást, hiszen olyan régen vártunk. A huszonkét esztendő rokkantságát, amit a lelkünkben, az idegeinkben még mindig érzünk, gyógyítsd meg melengető sugaraiddal, virágbaborult kerjeiddel és hiteld el velünk, hogy rossz ideli álomból ébredtél fel májussejje serkentőd és az egész huszonkét év nem volt más, csak várakozás rád: május, édes, magyar május.

Kikönyököltünk a lelkünk ablakába és úgy várunk. Nem gondolunk elmúlt, véres májusokra, amiken csendőrcsizma és sziguranca gumibot taposta szét májusi kirándulók szalonnasütéshez szított parázsait és áratlan jókedvét. Nem gondolunk reményvesztett május elsejekre, amiken irredenta váddá lombosodott a májusfa és tilinkolt májusi ébresztőjében „hazáruoló” dalt hallott az idegen rendőrség. Nem gondolunk erőszakkal elnyomott munkás-megmozdulásokra — mert hiszen május elseje százada óta a munkásság ünnepe is, — mert a szociális gondoskodást már régen kivívták maguknak minden kulturálmában és így Magyarországon is, régi, szép, büszkeujjongásu május elsejék.

Nem gondolunk most másra, míg a lelkünk ablakában könyökölve várunk, boldog fényben ránk virradó magyar május — csak arra, hogy orgonabokraid friss lehelletében zuhogjon ránk aranyos fényesség és lombosodjon ki a megértő és szerető szívekben a jóság tavaszának minden pompája. (h. ö.)

AZ ERDÉLYRÉSZI FÜRDŐK SZÖVETSÉGE JÓZSEF FERENC KIRÁLYI HERCEGET VÁLASZTOTTA ELNÖKKÉ. Marosvásárhelyről jelenti a MTI: Az erdély-részi fürdők szövetsége kedden tartotta alakuló közgyűlését. Elnökké József Ferenc királyi herceget, ügyvezető elnökké Biró István dr.-t választották meg.

KONGREGANISTÁK NAPJA NAGYVÁRADON. Május 4-én, vasárnap az összes kongreganisták az olasz-i Szentlélek plébániatemplomban reggel 8 órakor közös szentáldozást tartanak. Ugyanazon napon délután fél 5 órakor az Orsolya-zárda nagytermében közös disztyulést rendeznek. Vezető gondolat: lelkiélet és a Katolikus Akció. Gyakorlati előadást fog tartani egy budapesti kongreganista. Érdeklődőket szívesen látunk és szeretettel várunk.

Divatszövetek, legújabb selymek, mosóárúk, vásznak, szőnyegek, függönyök megérkeztek

Czillér Imre divatházába

FELMENTETTE A MINISZTER-TANÁCS BONCZOS MIKLÓST KORMÁNYBIZTOSI MEGBIZATÁSA ALÓL Budapest, a MTI jelenti: A minisztertanács hétfői ülésén tárgyalta dr. Bonczos Miklós belügyi államtitkár jelentését, amelyben részletesen beszámolt kormánybiztosi tevékenységéről. A minisztertanács a jelentést tudomásul vette és Bonczos Miklóst megbízatása alól elismerésnek nyilvánítása mellett felmentette.

Felépítik a csiksomlyói római katolikus tanítóképző intézetet. Csikszerevárból jelenti: (MTI) Az Erdélyi Római Katolikus Státus elhatározta, hogy ez évben Csiksomlyón felépíti a római katolikus tanítóképző intézetet, továbbképzővel együtt száz bennlakó számára. Erre a célra országos gyűjtést indítanak.

AZ ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI TANÁCS ÜLÉSE Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács gróf Bély Kálmán elnöklésével április 28-án a fővárosban ült össze és az erdélyi részek időszerű gazdasági kérdéseit tárgyalta.

UJABB ROBBANÁS EGY SVÉD LŐPORGYÁRBAN. Stockholm-ból jelenti: Egy lőporgyárban, ahol néhány héttel ezelőtt történt súlyos robbanás, kedden reggel újabb robbanás történt. A tűz a gyár három épületét szétrombolta. Három ember meghalt.

A KATOLIKUS KÖR NYÁRI HELYSÉGÉNEK MEGNYITÁSA. A Katolikus Kör nyári helysége, amely teljesen átalakítva, új virágdíszben, izléses berendezéssel, kitűnő zenekarral áll a közönség rendelkezésére május elsején délből nyílik meg. A Katolikus Kör vendéglőjének vezetését egyébként dr. Dévald Lászlóné vette át Iványi Jenő katolikus köri titkár és háznagy igazgatása mellett. A kör összes helyiségeivel továbbra is otthont nyújt a NSE tagjainak. A megnyitásra amely eseményszámba megy Nagyvárad társadalmi életében, a Katolikus Kör és a NSE vezetősége ezúton is szeretettel meghívja tagjait, valamint azok barátait és ismerőseit.

Szigorított dologházra ítélték a fosztogató szlovák néptanítót. Miskolcra jelenti: (MTI) A törvényszék Lakatos Gyula volt szlovák néptanítót, aki végig fosztogatta nemcsak Borsod vármegyét, de Budapesten is működött, jogerősen négyévi szigorított dologházra ítélté.

Gyorsírást, gépirást

Szabó Ferenc
okl. írásszaktanítónál tanulhat
Kossuth L. u. 11. II. em.

KIK KAPHATNAK TERMÉNYBEVÁLTÁSNÁL FELÁRAT? Budapest, a MTI jelenti: A most folyó terményigénybevételek során szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy a gazdaközönség azt gondolta, hogy a felárat akkor is megkapja, ha a bizottság megjelenik az átvételre. A kormány most úgy intézkedett, hogy a határidő május hetedikéig meghosszabbíttassék. Felárakra mindazok jogosultak, akik kötelevelet váltottak, vagy bejelentették feleslegeiket.

HERCZEG FERENC PROLOGJÁT KISS FERENC MONDJA EL AZ UJSÁGIRÓ NYUGDIJINTÉZET ESTÉLYÉN. Budapestről jelenti: Annak az ünnepi estnek, amelyet az Országos Magyar Sajtókamara a halvanéves nyugdíjintézet javára május 21-én este félnyolc órakor rendez a Városi Színházban, első száma prologus lesz, amelynek megírására Herczeg Ferencet kérték fel. Az európai hírű, nagy magyar író készséggel vállalkozott a prologus megírására. A prologust Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja mondja el.

A nagyvárad-újvárosi énekkar zenekarának műkedvelői május 4-én délután 6 órai kezdettel a Református Kulturpalota nagytermében, másorral egybekötött táncmulatságot rendez a szegénygyermek javára a következő műsorral: 1. Nyitány, előadják a zenekar tagjai. 2. Táncszám Tóth Kovács Ilonka. 3. Hegedűszám Fekete Tibor. 4. Horváth Etuska, Ceglédi Ilonka zene tanárnő tanítványa énekel. 5. Indulók, előadják a zenekar tagjai. Közben magyar nótákat énekel Szabó Irma. 6. A Királyhágó alatt, 1 felvonásos irredenta színmű. Előadják: Sebestyén László, Nagy Sándor Szabó Irma, Nagy János, Veress Sándor, Pallag Ibolya, Kóteles István, Huszár Gyula, Milló Károly, Szabó László és Borbély Pál. 7. Magyar nótákat énekel zene kísérettel Nagy Valéria. 8. Magyar szülő tánc Nagy Gizella. 9. Himnusz, előadja a zenekar. A műsort rendez: Huszár Gyula. — A zenekart Nagy Sándor vezeti.

Szőrmék, bundák nyári megóvását

felelősség mellett vállalom
Halász Imre szücsmeister
Kazinczy utca 4. Színház mellett.

Bérharc és szénhiány bénítja az amerikai vasuti és hajóforgalmat. Newyorkból jelenti: (Német Távirati Iroda) A clevelandi vasúttársaság szénhiány miatt egyelőre kénytelen volt elbocsátani többszáz munkást és alkalmazottat. A szénhiány az általános bérharc következtében olyan komolyra fordult a belvízi hajózás helyzete, hogy több hajóstársaság kénytelen beszüntetni a forgalmat. A szénkészlet nem éri el a szükséglet negyedét sem.

A NAGYVÁRADI M. KIR. POSTAALISZTEK TÁNCMULATSÁGA. A nagyvárad-i postaalkisztek április 14-ére, husvét másodnapjára táncmulatságot terveztek, amely azonban a közbejött behívások miatt elmaradt. E táncmulatságot 1941. május 3-án este 7 órai kezdettel tartják meg a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. Az estély jövedelmét egy magyar postás-zászló alapja javára fordítják. Az előre megváltott jegyek a táncmulatságon érvényesek. Jegyek továbbra is megválthatók minden levélkézbesítőnél és a f. posta portásánál. A büffe saját kezelésben. A táncmulatságon mindenkit szívesen látnak a postaalkisztek. Rendezőség.

TIMÁR BÁL.

(Nagyvárad.) A N. M. K. timárszakszportja május 3-án, szombat este 6 órai kezdettel műsoros táncmulatságot rendez. A timárok hazafias magyar testvéri szeretettel ezúton hívnak meg mindenkit a mulatságra.

Üngyuitók újra kaphatók

TISZAY óránál Rákóczi-ut 6.

A m. kir. honvéd állomásparancsnokság folyó évi május hó 2-án 17 órakor katonatárgyu előadást tart a Szigligeti színházban, melyre az anyaországi tartalékos tiszteket és karpaszomány viselésére jogosultakat meghívja. Előadás előtt félóra hangverseny. Belépőül az Igazolványi lap szolgál.

A nagyvárad-i MAV alműhely „Turul” dal, zene és önképző-egyesülete vitéz Tarján Jenő főmérnök, alműhely főnöke, elnök, Keresztury Lajos intéző, ügyvezető elnök, Nagy Béla titkár irányítása mellett május 4-én 5 órai kezdettel a Nagyvárad-i Alműhely nagytermében táncal egybekötött színelőadást rendez. Színrekerül az Obsitos. Belépődíj nincsen, de a műsormegváltás kötelező. Műsor ára 80 fillér. A műsor keretében magyar táncot lejt Akurátri Mimike, Sugó Akurátri Andrásné. Rendező Acher Jakab. A színdarab szereplői: Mészáros Lajosné, Pálkás Magda, Sarkadi József, Jámor József, Schneider Antal, Szegedy Zoltán, Ispán Nusika, Mészáros Lajos, Héda Imre, Varga Sándor, Szabó Margit, Gregovits Magda, Gregovits Valika, Dari Böske, Szics Rózsika, Dix Juliska, Fábrián Margitka, Gáll Albert, Szabó Károlyné, Hotya István, Schrádi Mihály, Lévai Emil, Aracs József, Smausz János.

VISSZAKAPJÁK IGENYBEVETI LOVAIKAT, JÁRMŰVEIKET TULAJDONOSAI. Nagyvárad thj. város katonai ügyosztálya 67/1941. k. ü. o. sz. alatt a következő felhívást adta ki: Nagyvárad thj. város katonai ügyosztálya felhívja mindazokat a ló, országos-jármű és hámszerszámok tulajdonosait, akiknek lovaik, országos-járműveik, hámszerszámait a m. kir. „Nádasdy Ferenc” 3. honvéd huszárezred parancsnoksága igénybevette, hogy azoknak visszaadása végett a fenti parancsnokánál 1941. május hó 2-án d. e. 8 órakor a nagyvárad-i huszárlaktanyában átvétel végett jelentkezzenek. Előfogati igénybevételei jegyeiket hozzák magukkal. Nagyvárad, 1941. április 30. Kolontáry s. k. th. tanácsnok, katonai ügyosztály vezetője.

Iparosok! A Budapesti Nemzetközi Vásár ma olyan világszenzáció, amit minden iparosnak meg kellene tekinteni. A visezetért országgrészek iparosainak különösen értékes tanulmányokra ad ez alkalmat, hogy a jövő évi Nemzetközi kiállításba mi is bekapcsolódhassunk. — Jelentkezzenek azért az iparosok minél nagyobb számmal a kedvezményt biztosító igazolványokért az ipartestületnél, ahol azt 3 pengőért megkaphatják. Ipartestület elnöksége.

FELHÍVÁS AZ IPAROSOKHOZ. Felhívjuk azon iparosokat, akik egy segédet, vagy egy tanoncot tartanak és akik a januári adóösszeírásán valamely oknál fogva meg nem jelentkeztek, hogy saját érdekükben a póttösszeírásán feltétlenül jelenjenek meg az Ipartestületnél f. évi április hó 29-től (kedd) f. évi május hó 3-ig (szombat) bezárólag a d. e. hivatalos órák alatt 9 és 1 óra között. Elnökség.

Temetés. Bakos Miklós, a Balaskó vendéglő volt zenésze 54 éves korában a Krumpföld R. Grecianu utca 20. sz. lakásán meghalt. Temetése május 2-án délután 4 órakor lesz a velencei temetőben. (Caritas)

SPORT

A nagyváradai „Álom-Stadion“ kérdése

(Nagyvárad.) Kedden délelőtt Nagyváradra érkezett Dürmayer Gusztáv őrnagy, sportelődó és a városházán megbeszélést folytatott a polgármesterrel és Altnóder Endre műszaki tanácsossal a nagyváradai sporttelep kérdésének rendezése ügyében. A megbeszélés után a sportelődó és a műszaki tanácsos helyszíni szemlét tartott, melynek eredményéről jegyzőkönyvet vettek fel.

Először a régi és új vízműnél, a Körös kanyarulatánál, a régi téglagyár helyén lévő mintegy 69 katasztrális holdat jelentő területet te-

kintették meg. Dürmayer őrnagy véleménye szerint ez a terület kiválóan alkalmas arra, hogy

nemzetközi viszonylatban is nagy-szerű sporttelepet építsen fel Nagyvárad.

Az ehhez szükséges összes adottságok biztosítva vannak.

Elsődrendű a fekvése, vízzel van körülvéve, levegője pormentes, a város központjából való megközelítése is biztosítva lesz az állami műút megépítésével. A Stadion forgalma megkövetelte épülettömbök emelésére is kiválóan alkalmas ez a terület.

A Stadion felépítése a város fejlődése szempontjából fontos, de nagy áldozatokat igényel. A beépített épületeket át kell telepíteni, kisajátítással kell megoldani a terület egyrészenek birtokbavételét, egyes helyeken planírozni kell az ármentesítést és a megközelítő utak kérdését is rendezni kell.

A szemle a Bunyitai-ligetben folytatódott, ahol 14 katasztrális hold terület áll rendelkezésre. Ez a terület elsősorban modern sporttelep építésére alkalmas, kiválóan Nagyvárad sportjának szempontjából ennek megvalósítása a sürgősebb, a szak-

értői vélemény szerint.

Itt elegendő terület kínálkozik 2-3 játéktér és megfelelő számú tenispálya építésére. A talaj egyenletes, a kérdés kevés költséggel megoldható

és Nagyváradnak elsősorban ilyen telepre van szüksége.

Megtekintették még a Széles-utcai híd mellett a Körösparton a volt fa-telep helyét. Ez is megfelelne Stadion céljára, de a beépítés miatt túl költséges lenne.

A szemle után Dürmayer őrnagy megtekintette a műszaki osztály stádiumtervét és azt helyesnek és kivitelezésre minden szempontból megfelelőnek találta. A megvalósítás azonban

előzetes számítás szerint is legkevesebb másfélmillió pengőt igényel, ennyi pénzt azonban egyelőre nem tud rendelkezésre bocsátani a város.

Igy az „Álom-Stadion“ megépítésének terve a jövő egyik legszebb feladatának marad.

Helyeselnünk kell a műszaki tanácsos német mintára felépített elgondolását a nagyváradai sporttelepek ügyében. A terv ugyanis az, hogyha felépül a Stadion, a Bunyitai-telepet gyermekjátéktér céljaira engedik át, míg a sportolók részére a Stadion állna rendelkezésre. Ez a terv azonban a messze jövő terve.

Nagy kérdés, ennyi megoldásra váró feladat idején mikor lesz a városnak másfélmillió pengője?

Péntek este 8 órakor: **Alvinci huszárok.** Rendes helyárrakkal. B. bérlet. Szombat délután 4 órakor: **János vitéz.** Filléres helyárrakkal.

Szombat este 8 órakor: **Alvinci huszárok.** Rendes helyárrakkal.

Vasárnap délután 4 órakor: **Gyergyói bál.** Filléres helyárrakkal.

Vasárnap este 8 órakor: **Alvinci huszárok.** Rendes helyárrakkal.

— **Kaland.** Hétfő este, Márai Sándor óriási sikerű színműve, a Kaland körül színe, a bemutatódó parádés szereposztásában, rendes helyárrakkal.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Kiadó különbejáratú butorozott szoba. Cam a kiadóban. 343

Adás-vétel

Pálincakőző üst hűtővel, finomítóval, órával 1500 pengőért eladó — Bihar, Iványi Ödön u. 5, délután 2-4 között. 386

Eladó „Phänomen“ motorbicikli, Sachs motorral. Török Ignác utca 11. 388

Redőny portállal eladó. Nagyvárad, Bémer tér 3. 387

Eladó kétszobás, fürdőszobás magánház gyümölcsös kerttel. Árpád vezér ut 23. szám alatt. Erdeklődni Árpád vezér ut 40. szám alatt Máthénál. 378

Aranyat, magas aron veszek, órák, ékszer javítok. Gyenge István ékszerész. Rákóczi u. 19. 753

Ócska paplan vattát állandóan veszek. Szigligeti u. 5. szuterin. 338

Akar jól öltözködni olcsón? Keresse fel Molnár használt férfiruha üzletét, Bémer tér 1., udvarban. — Használt férfiruhatat jó áron veszek. 302

Gummi hulladékait, magas aron eladhatja, dr. Udvary bőrzület, Kíssuth utca 6. 342

Különféle

Az Angolkert állandóan nyitva, külön területek, minden délután 4-től cigányzene, fatányéros és flekken. jó barokk. Tömpe Antal vendéglős. 385

Bérbevennék elarusító hódét kenyér és gyümölcsárúsítás céljára. Cimeket a kiadóba kérek. 391

Állást keres

Gyorsíró tanfolyamot végzett keresztény urilány jobb helyen állást keres. Ajánlatokat „Szerény“ jellegre.

Keresztény urileány elhelyezkedne jobb cégnél — vagy irodába — bármilyen bizalmi állásba. Szíves megkeresést kér „Szolid“ jellegre. 377

Állást nyec

Pénztár kezelő kisasszonyt, szerény igényűt felvesz Boros csemegeüzlet, Rákóczi u. 11. 390

Tanulólányt felvesz az „Erika“ divatszalon, Gróf Bethlen István u. 9. sz. volt (Szalárdi u.) 389

Műszaki tisztviselőt keresek azonnalra. Megyeri, Vörösmarty utca 16. 386

Kiadótulajdonos: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

65- és felekkészítők: Felelős kiadó: **Dr. Paál Árpád** **Dr. Scheffler Ferenc** a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. körtorgógépén, Nagyvárad, Szilág Dezső-utca 5. szám.

RÁDIÓ

PÉNTEK, MÁJUS 2. Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 A nagymajtényi fegyverletétel. — Kenéz Sándor előadása.
- 10.45 Zenta. Saly Géza előadása.
- 10.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 12.00 Harangszó. Himnusz.
- 12.10 Megnyílt a Nemzetközi Vásár. A közvetítést vezeti Budinszky Sándor.
- 12.40 Hírek.
- 12.50 Tánclémezek.
- 13.20 Időjelzés, vízállásjelentés.
- 13.30 A Rádió Szalonzenekara.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismertetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Mit főzzünk? Háziasszonyok beszélgetnek.
- 15.30 Üzenetek a Nemzetközi Vásárból.
- 16.15 Róma születésnapján. Fűsi József előadása hanglemezekkel.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.
- 17.40 Sportközlemények.
- 18.15 Gobbi Hilda verseket mond.
- 18.35 Grótz Franci srammel-együttese.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 10.20 Részletek a németirodalmi Rádió műsora. A 70. kivánsághangverseny. Hangfelvétel.
- 20.00 Az Opraház Tell Vilmos c. dalműve I. és II. felvonásának ismertetése.
- 20.05 Az operaházi előadás II. felvonásának közvetítése. Tell Vilmos A II. felvonás után kb.
- 20.45 Horvátok és magyarok. Ferdinánd Mihály dr. előadása. A III. felvonás után
- 21.40 Hírek.
- 22.10 A Tell Vilmos c. dalmű IV. felvonásának közvetítése. Majd Farkas Béla cigányzenekara.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
- 23.25 Hanglemezek.
- 24.00 Hírek.

Budapest II.

- 18.00 Gyorsírótanfolyam.
- 18.25 Az Operaház előadásának ismertetése (I. felvonás).
- 18.30 Az operaházi előadás I. felvonásának közvetítése. Gioconda. Utána kb.
- 19.40 A stílizálás alkonya. Halász Gábor dr. előadása.
- 20.00 Hírek.
- 20.10 A Mária Terézi 1. honvéd gyalogezred zenekara.
- 21.20 Régi erdélyi városok: Gyulafehérvár. Csapody Csaba dr. előadása.
- 21.50 Közvetítés az Emke kávéházból. Farkas Béla cigányzenekara muzsikál.

SZÍNHÁZ

„Az ördög nem alszik“

Muráti Lili vendég szereplése

Vaszary Gábor zenés vigjátékát mutatta be a Szigligeti Színház Muráti Lilivel. A Szigligeti Színház évek óta nem látott olyan telt házat, mint a tegnapi esti volt. Elég megemlíteni azt, hogy a zenekarnak fenntartott hely egy részét is nézőtérre alakították át, de még így is sokan jegy és hely nélkül maradtak. Ugy látszik, hogy Vaszary Gábor vigjátéka, amelyet néhány hónappal ezelőtt mutatott be a Szigligeti Színház megnyerte a váradiak tetszését. A darabról már akkor beszámoltunk.

A nagy siker titka azonban Muráti Lili, több nagyszerű magyar film ünnepeit színésznője volt. Muráti Lili pompás tehetségének, gazdag, színes egyéniségének kibontakozásával és megmutatkozásával jellemezhetnénk legjobban a nagyszerű színházi estét. Ahogy a vidéki állomás kiskocsmájában megjelent, szemszögletből kivillanó huncut mosolya, bársnyosan simogató meleg hangja életet lopott a merev színpalackba és ez az élet töltötte be végig az egész darabot. Egy kicsit azt is merjük hinni, hogy Muráti Lili szülővárosának is játszott, annyi melegséget, temperamentumot, színt és közvetlenséget adott minden szavában és mozdulatában. Ugy értesültünk hogy a hét végén Muráti Lili ismét itt lesz Nagyváradon és fellép valamelyik darabban. Ha ez igaz, a siker ismét nagy lesz.

A Szigligeti Színház együttese Berengh Bélával, Felhő Ervinnel és Tanay Emillel az élen minden dicséretet megérdemel. Mindnyájan méltó partnerei voltak Muráti Lilinek.

— **Gyergyói bál** — filléres helyárrakkal. Huszka-Szilágyi nagyszerű operettje a Gyergyói bál kerül színe csütörtökön este 8 órakor első filléres helyáru előadásban. Helyáruk: 30 fillértől 120 fillérig. Tekintettel az őrjási érdeklődésre jegyekről ajánlatos lesz elővetelben gondoskodni. A Gyergyói bál mai előadása A. bérletben megy.

— **Alvinci huszárok.** Szilágyi-Eisemann óriási sikerű operettje, amelyet a román megszállás alatt a batóságok letiltottak kerül színe pénteken este a maga eredeti magyaros szövegével, a színház kiváló operett együttesével, a teljesen új rendezés, a kiállítás, a toalettek és a szereposztás olyan tökéletes, ami csak sikerre vihethet itt is ennek a két kiváló szerzőnek nagyszerű munkáját. Az Alvinci huszárok főszerepeit a társulat legkiválóbb erői játsszák, amely pénteken este B. bérletben, szombaton este és vasárnap este lesz a színház műsorán, mindenkor rendes helyárrakkal.

— **János vitéz.** Szombaton délután 4 órakor Kacsóh Pongrác örökbecsű daljátéka a János vitéz lesz ismét műsoron filléres helyárrakkal. A helyáruk 30 fillértől 120 fillérig.

— **Vasárnap délután 4 órakor is a Gyergyói bál kerül színe filléres helyárrakkal.**

Heti műsor:

Szerda este 8 órakor: **Vadvirág.** Filléres helyárrakkal. Helyáruk: 30 fillértől 120 fillérig.

Csütörtök este 8 órakor: **Gyergyói bál.** Filléres helyárrakkal. A. bérlet.